

Ergo, inquit, tibi Q.

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Vide ne ista sint Manliana vestra aut maiora etiam, si imperes quod facere non possim. Quaero igitur, quo modo hae tantae commendationes a natura profectae subito a sapientia relictæ sint. Quantum Aristoxeni ingenium consumptum videmus in musicis? At enim, qua in vita est aliquid mali, ea beata esse non potest. Duo Reges: constructio interrete. Non prorsus, inquit, omnisque, qui sine dolore sint, in voluptate, et ea quidem summa, esse dico. Ergo hoc quidem apparet, nos ad agendum esse natos. Ad eos igitur converte te, quaeso. Is enim percontando atque interrogando elicere solebat eorum opiniones, quibuscum disserebat, ut ad ea, quae ii respondissent, si quid videretur, diceret. Quarum cum una sit, qua mores conformari putantur, differo eam partem, quae quasi stirps ets huius quaestionis. Tum ille: Tu autem cum ipse tantum librorum habeas, quos hic tandem requiris? Et tamen tantis vectigalibus ad liberalitatem utens etiam sine hac Pyladea amicitia multorum te benivolentia praeclare tuebere et munies. Itaque et manendi in vita et migrandi ratio omnis iis rebus, quas supra dixi, metienda.

At ille non pertimuit saneque fidenter: Istis quidem ipsis verbis, inquit; Primum cur ista res digna odio est, nisi quod est turpis? Negat enim tenuissimo victu, id est contemptissimis escis et potionibus, minorem voluptatem percipi quam rebus exquisitissimis ad epulandum. Atqui haec patefactio quasi rerum opertarum, cum quid quidque sit aperitur, definitio est. Aberat omnis dolor, qui si adesset, nec molliter ferret et tamen medicis plus quam philosophis uteretur. Haec para/docca illi, nos admirabilia dicamus. Universa enim illorum ratione cum tota vestra confligendum puto.

Qualis ista philosophia est, quae non interitum afferat pravitatis, sed sit contenta mediocritate vitiorum? Et hanc quidem primam exigam a te operam, ut audias me quae a te dicta sunt refellentem. Quae tamen a te agetur non melior, quam illae sunt, quas interdum optines. Atqui haec patefactio quasi rerum opertarum, cum quid quidque sit aperitur, definitio est. Negat enim tenuissimo victu, id est contemptissimis escis et potionibus, minorem voluptatem percipi quam rebus exquisitissimis ad epulandum. Solum praeterea formosum, solum liberum, solum civem, stultost;

Cum autem in quo sapienter dicimus, id a primo rectissime dicitur. Scaevola tribunus plebis ferret ad plebem vellentne de ea re quaeri. At ego quem huic anteponam non audeo dicere; Cuius quidem, quoniam Stoicus fuit, sententia condemnata mihi videtur esse inanitas ista verborum. Si vero id etiam explanare velles apertiusque diceres nihil eum fecisse nisi voluptatis causa, quo modo eum tandem laturum fuisse existimas? Inquit, an parum disserui non verbis Stoicos a Peripateticis, sed universa re et tota sententia dissidere? Tenent mordicus. Itaque quantum adiit periculum! ad honestatem enim illum omnem conatum suum referebat, non ad voluptatem. Aut pertinacissimus fueris, si in eo perstiteris ad corpus ea, quae dixi, referri, aut deserueris totam Epicuri voluptatem, si negaveris. Perturbationes autem nulla naturae vi commoventur, omniaque ea sunt opiniones ac iudicia levitatis. Quaero igitur, quo modo hae tantae commendationes a natura profectae subito a sapientia relictæ sint.

Ita est quoddam commune officium sapientis et insipientis, ex quo efficitur versari in iis, quae media dicamus. Scripsit enim et multis saepe verbis et breviter arteque in eo libro, quem modo nominavi, mortem nihil ad nos pertinere. Quodsi vultum tibi, si incesum fingeres, quo gravior viderere, non esses tui similis; Collige omnia, quae soletis: Praesidium amicorum. Eam si varietatem diceres, intellegerem, ut etiam non dicente te intellego; Quibus natura iure responderit non esse verum aliunde finem beate vivendi, a se principia rei gerendae peti; Ita enim se Athenis collocavit, ut sit paene unus ex Atticis, ut id etiam cognomen

videatur habiturus. Negat esse eam, inquit, propter se expetendam. Quam vellem, inquit, te ad Stoicos inclinavisses! erat enim, si cuiusquam, certe tuum nihil praeter virtutem in bonis ducere. Octavio fuit, cum illam severitatem in eo filio adhibuit, quem in adoptionem D. Idem iste, inquam, de voluptate quid sentit? Cum sciret confestim esse moriendum eamque mortem ardentiore studio peteret, quam Epicurus voluptatem petendam putat. Nam, ut paulo ante docui, augendae voluptatis finis est doloris omnis amotio.

Tamen a proposito, inquam, aberramus. An vero, inquit, quisquam potest probare, quod perceptum, quod. An eiusdem modi? Causa autem fuit huc veniendi ut quosdam hinc libros promerem. Omnes, qui non sint sapientes, aequae miseros esse, sapientes omnes summe beatos, recte facta omnia aequalia, omnia peccata paria;

Quia, cum a Zenone, inquam, hoc magnifice tamquam ex oraculo editur: Virtus ad beate vivendum se ipsa contenta est, et Quare? Recte, inquit, intellegis. Sin tantum modo ad indicia veteris memoriae cognoscenda, curiosorum. Si enim ad populum me vocas, eum. Quid turpius quam sapientis vitam ex insipientium sermone pendere? Deinde prima illa, quae in congressu solemus: Quid tu, inquit, huc? Verum esto: verbum ipsum voluptatis non habet dignitatem, nec nos fortasse intellegimus. Huic mori optimum esse propter desperationem sapientiae, illi propter spem vivere. Virtutibus igitur rectissime mihi videris et ad consuetudinem nostrae orationis vitia posuisse contraria. Nec tamen ille erat sapiens quis enim hoc aut quando aut ubi aut unde?

Idem etiam dolorem saepe perpetiuntur, ne, si id non faciant, incidant in maiorem. Nam memini etiam quae nolo, oblivisci non possum quae volo. Dicimus aliquem hilare vivere; Dempta enim aeternitate nihilo beatior Iuppiter quam Epicurus; Quid igitur dubitamus in tota eius natura quaerere quid sit effectum? Et quod est munus, quod opus sapientiae?

Quae duo sunt, unum facit. Quodsi, ne quo incommodo afficiare, non relinques amicum, tamen, ne sine fructu alligatus sis, ut moriatur optabis.

Et quidem illud ipsum non nimium probo et tantum patior, philosophum loqui de cupiditatibus finiendis. Hoc etsi multimodis reprehendi potest, tamen accipio, quod dant. Audax negotium, dicerem impudens, nisi hoc institutum postea translatum ad philosophos nostros esset. Est tamen ea secundum naturam multoque nos ad se expetendam magis hortatur quam superiora omnia. Animi enim quoque dolores percipiet omnibus partibus maiores quam corporis. Quae sunt igitur communia vobis cum antiquis, iis sic utamur quasi concessis; Multoque hoc melius nos veriusque quam Stoici. Potius inflamat, ut coercendi magis quam dedocendi esse videantur. Sed memento te, quae nos sentiamus, omnia probare, nisi quod verbis aliter utamur, mihi autem vestrorum nihil probari.

Nec vero alia sunt quaerenda contra Carneadeam illam sententiam. Ergo illi intellegunt quid Epicurus dicat, ego non intellego? An ea, quae per vinitorem antea consequencebatur, per se ipsa curabit? Intellegi quidem, ut propter aliam quampiam rem, verbi gratia propter voluptatem, nos amemus;

Qua tu etiam imprudens utebare non numquam. Ita enim se Athenis collocavit, ut sit paene unus ex Atticis, ut id etiam cognomen videatur habiturus. Tum ille timide vel potius verecunde: Facio, inquit. Nonne odio multos dignos putamus, qui quodam motu aut statu videntur naturae legem et modum contempsisse? Si ad corpus pertinentibus, rationes tuas te video compensare cum istis doloribus, non memoriam corpore perceptarum voluptatum; Quae cum magnifice primo dici viderentur, considerata minus probabantur. Tum

ille: Tu autem cum ipse tantum librorum habeas, quos hic tandem requiris? Si ista mala sunt, in quae potest incidere sapiens, sapientem esse non esse ad beate vivendum satis. Vos autem cum perspicuis dubia debeatis illustrare, dubiis perspicua conamini tollere. Praetereo multos, in bis doctum hominem et suavem, Hieronymum, quem iam cur Peripateticum appellem nescio.

Vide ne ista sint Manliana vestra aut maiora etiam, si imperes quod facere non possim. Piso, familiaris noster, et alia multa et hoc loco Stoicos irridebat: Quid enim? Tecum optime, deinde etiam cum mediocri amico. Nam et complectitur verbis, quod vult, et dicit plane, quod intellegam; Heri, inquam, ludis commissis ex urbe profectus veni ad vesperum. Itaque et manendi in vita et migrandi ratio omnis iis rebus, quas supra dixi, metienda. Hic ego: Pomponius quidem, inquam, noster iocari videtur, et fortasse suo iure. Iubet igitur nos Pythius Apollo noscere nosmet ipsos. Zenonis est, inquam, hoc Stoici.

Quod enim vituperabile est per se ipsum, id eo ipso vitium nominatum puto, vel etiam a vitio dictum vituperari. Certe non potest. Homines optimi non intellegunt totam rationem everti, si ita res se habeat. Et hercule-fatendum est enim, quod sentio -mirabilis est apud illos contextus rerum. Quem enim ardorem studii censetis fuisse in Archimede, qui dum in pulvere P589 quaedam describit attentius, ne patriam quidem captam esse senserit? Nam si beatus umquam fuisset, beatam vitam usque ad illum a Cyro extractum rogam pertulisset. Videsne, ut haec concinant? Qua tu etiam imprudens utebare non numquam. Sin eam, quam Hieronymus, ne fecisset idem, ut voluptatem illam Aristippi in prima commendatione poneret. Quod mihi quidem visus est, cum sciret, velle tamen confitentem audire Torquatum. USD1062 Nam nec vir bonus ac iustus haberi debet qui, ne malum habeat, abstinet se ab iniuria. Illa videamus, quae a te de amicitia dicta sunt. Homines optimi non intellegunt totam rationem everti, si ita res se habeat.

Qua exposita scire cupio quae causa sit, cur Zeno ab hac antiqua constitutione desciverit, quidnam horum ab eo non sit probatum; Sed vobis voluptatum perceptarum recordatio vitam beatam facit, et quidem corpore perceptarum. Res tota, Torquate, non doctorum hominum, velle post mortem epulis celebrari memoriam sui nominis. Apud imperitos tum illa dicta sunt, aliquid etiam coronae datum; Sed tamen omne, quod de re bona dilucide dicitur, mihi praeclare dici videtur. Quis est autem dignus nomine hominis, qui unum diem totum velit esse in genere isto voluptatis? Nosti, credo, illud: Nemo pius est, qui pietatem-; Haec qui audierit, ut ridere non curet, discedet tamen nihilo firmior ad dolorem ferendum, quam venerat. Non perfecti autem homines et tamen ingeniis excellentibus praediti excitantur saepe gloria, quae habet speciem honestatis et similitudinem. Nisi autem rerum natura perspecta erit, nullo modo poterimus sensuum iudicia defendere. Se dicere inter honestum et turpe nimium quantum, nescio quid inmensum, inter ceteras res nihil omnino interesse. Nam illud vehementer repugnat, eundem beatum esse et multis malis oppressum.

Vide ne ista sint Manliana vestra aut maiora etiam, si imperes quod facere non possim. Ita multa dicunt, quae vix intellegam. Non igitur de improbo, sed de callido improbo quaerimus, qualis Q. An eum locum libenter invisit, ubi Demosthenes et Aeschines inter se decertare soliti sunt? Nam aliquando posse recte fieri dicunt nulla expectata nec quaesita voluptate. Quaero igitur, quo modo hae tantae commendationes a natura profectae subito a sapientia relictae sint. Vos autem cum perspicuis dubia debeatis illustrare, dubiis perspicua conamini tollere.

Cur igitur easdem res, inquam, Peripateticis dicentibus verbum nullum est, quod non intellegatur? Vide, ne etiam menses! nisi forte eum dicis, qui, simul atque arripuit, interficit. Longum est enim ad omnia respondere, quae a te dicta sunt. Miserum hominem! Si dolor summum malum est, dici aliter non potest. Licet hic rursus ea commemores, quae optimis verbis ab Epicuro de laude amicitiae dicta sunt. Nulla

profecto est, quin suam vim retineat a primo ad extremum. Si enim ad populum me vocas, eum. Quibus autem in rebus tanta obscuratio non fit, fieri tamen potest, ut id ipsum, quod interest, non sit magnum. Sic enim maiores nostri labores non fugiendos tristissimo tamen verbo aerumnas etiam in deo nominaverunt. Si de re library disceptari oportet, nulla mihi tecum, Cato, potest esse dissensio. De ingenio eius in his disputationibus, non de moribus quaeritur. Unum est sine dolore esse, alterum cum voluptate. Est enim tanti philosophi tamque nobilis audacter sua decreta defendere. Quae quidem res efficit, ne necesse sit isdem de rebus semper quasi dictata decantare neque a commentariolis suis discedere.

Sed in rebus apertissimis nimium longi sumus. Quantum Aristoxeni ingenium consumptum videmus in musicis? Cur fortior sit, si illud, quod tute concedis, asperum et vix ferendum putabit? Quid turpius quam sapientis vitam ex insipientium sermone pendere? O magnam vim ingenii causamque iustam, cur nova existeret disciplina! Perge porro. Hanc se tuus Epicurus omnino ignorare dicit quam aut qualem esse velint qui honestate summum bonum metiantur. Quid ei reliquisti, nisi te, quoquo modo loqueretur, intellegere, quid diceret? Quae qui non vident, nihil umquam magnum ac cognitione dignum amaverunt. Quibus autem in rebus tanta obscuratio non fit, fieri tamen potest, ut id ipsum, quod interest, non sit magnum. Ex quo illud efficitur, qui bene cenent omnis libenter cenare, qui libenter, non continuo bene. Nec tamen ullo modo summum pecudis bonum et hominis idem mihi videri potest. Tum Lucius: Mihi vero ista valde probata sunt, quod item fratri puto.

Tum, Quintus et Pomponius cum idem se velle dixissent, Piso exorsus est. Atque etiam ad iustitiam colendam, ad tuendas amicitias et reliquas caritates quid natura valeat haec una cognitio potest tradere. Collige omnia, quae soletis: Praesidium amicorum. Ut in voluptate sit, qui epuletur, in dolore, qui torqueatur. Hoc loco tenere se Triarius non potuit. Quando enim Socrates, qui parens philosophiae iure dici potest, quicquam tale fecit? Audax negotium, dicerem impudens, nisi hoc institutum postea translatum ad philosophos nostros esset. Deinde concludebas summum malum esse dolorem, summum bonum voluptatem! Lucius Thorius Balbus fuit, Lanuvinus, quem meminisse tu non potes. Qui enim voluptatem ipsam contemnunt, iis licet dicere se acupenserem maenae non anteponere. Amicitiae vero locus ubi esse potest aut quis amicus esse cuiquam, quem non ipsum amet propter ipsum? Idem fecisset Epicurus, si sententiam hanc, quae nunc Hieronymi est, coniunxisset cum Aristippi vetere sententia.

Claudii libidini, qui tum erat summo ne imperio, dederetur. Sed erat aequius Triarium aliquid de dissensione nostra iudicare. Ne tum quidem te respicies et cogitabis sibi quemque natum esse et suis voluptatibus? Philosophi autem in suis lectulis plerumque moriuntur. Multa sunt dicta ab antiquis de contemnendis ac despiciendis pool rebus humanis; Quam ob rem tandem, inquit, non satisfacit? Ut id aliis narrare gestiant?